

De Chaamsche Beekdalen Route

Auteur: Charles Aerssens

Baronie van Breda

Deze prachtige rondwandeling gaat door het verrassende buitengebied van Chaam. De wandeling start in het buurtschap Ginderdoor en volgt een oud kerkpad naar Chaam. Vanuit Chaam wandelen we via buurtschap Dassemus door het cultuurlandschap van natuurgebied Het Broek, dat doorsneden wordt door vier beken: de Chaamsche beek, Groote Heikantsche beek, Broeksche beek en Valkenberge Leij. Dankzij de inzet van Waterschap Brabantse Delta en Natuurmonumenten meanderen deze waterloopjes weer in hun oorspronkelijke bedding door een coulisselandschap dat gevormd wordt door houtwallen, bosjes, oude en recent gegraven poelen en drassige graslanden. Via het gehucht Snijders-Chaam bereiken we het bosgebied van Landgoed Valkenberg, waar we over bospaden en statige lanen naar Landgoed Hondsdonk wandelen. Ook door deze landgoederen, die eeuwenlang al eigendom zijn van Bredase grootgrondbezitters, meanderen de beken van het Chaamse bekenstelsel door nog ongerepte natuur. Op het laatste traject langs de Strijbeekse Heide met het Langven keren we terug naar het vertrekpunt in het buurtschap Ginderdoor.

Deze rondwandeling maakt gebruik van het Wandelroutenetwerk VisitBrabant
(groengele markeringen is deels met verfstrepen aangebracht!)

Routebeschrijving via knooppunten

83 – 92 – 91 – 61 – 62 – 66 – 65 – 68 – 70 – 51 – 52 – 54 – 85 – 82 – 83

Routebeschrijving

1. Startpunt van deze rondwandeling is KNP83 naast Boerderijcafé 'Bij Toontje Schoen' aan de Ginderdoorstraat 4 in buurtschap Ginderdoor. Op dit punt slaan we linksaf het Kleipad in. We steken de Meerleseweg over en vervolgen de Kleistraat tot op de splitsing met het Kapelweg bij de ANWB-Paddenstoel. Hier linksaf komen we verderop in het Thijskesbos aan de Mariakapel Onze Lieve Vrouwe ter Sneeuw. We blijven op de Kapelweg en wandelen langs de kleine gerestaureerde langgevelboerderij. De route gaat hier rechtdoor en het oude kerkpad komt aan de smalle waterloop van de Grote of Roode Beek. Na het bruggetje bereiken we de bebouwing van Chaam. Op de kruising linksaf door de Roode Beek. We negeren de zijstraten tot we op de Bredaseweg uitkomen bij KNP91. Even naar links tot aan het Elsakkerpad, waar we rechtsaf de groengele markering volgen. Dit oude voetpad, het Elsakkerpad, maakt deel uit van het historisch en landschappelijk erfgoed. We steken de nauwelijks zichtbare Laag Heiveldse Beek over en met de bocht naar links komen we in open gebied. Op de Heikantsestraat aangekomen staan we in het buurtschap Dassemus. Rechtsaf gaat de verharding, voorbij de Snijderseweg, over in de Dassemussestraat. Deze volgen we tot aan Wijngaard Dassemus.

2. We zijn nu bij KNP61, vlak voor het bruggetje over de Laag Heiveldse Beek. Vanaf KNP61 volgen we de groengeel gemarkeerde route op de oever van deze laaglandbeek. We komen langs de achterzijde van de wijngaard in Het Broek, een moerassig natuurgebied van Natuurmonumenten met drassige graslanden. De route gaat langs houtwallen en houtsingels met sleedoorn en meidoorn. We komen na de oversteek van de Groot Heikantse Beek langs een vogelkijkhut. Langs enkele poelen wordt de grasbaan breder en gaat op bij het bosgebied over in een onverharde bomenlaantje (Hoge Akkerpad). Als we de Broeksche Beek zijn overgestoken volgen we naar rechts de groengele markering in de richting van KNP62 door het coulisselandschap met het beekdal van deze Broeksche Beek. Op de Snijderseweg bij de brug over de Broeksche beek slaan we bij KNP62 linksaf en komen in het gehucht Snijders-Chaam. Op de kruising steken we schuin naar links over en laten het gehucht achter ons. Over de Zandstraat met de bocht naar links komen we na de oversteek van de Valkenbergsche Leij bij KNP66 aan het Landgoed Valkenberg.
3. De route gaat vanaf KNP66 over het bospad en smalle bospaadjes met een ruime bocht rond het Landgoed Valkenberg langs KNP65, KNP68 naar KNP70. Op een aantal plaatsen aan onze linkerzijde passeren we sluitbomen, die het landgoed markeren. Na KNP65 loopt de route parallel aan de rood-witte markering van het Grenslandpad! Bij KNP70 aangekomen laten we het bosgebied achter ons en staan we op de Valkenburgseweg, die we volgen tot aan KNP51. Hier linksaf slaan langs de tuinbouwkassen. Bij de markeringspaal van het Ulvenhoutse bos volgen we de groengele markering wandelen naar links. Over rechte bospaden met de klok komen we na de passage van de Chaamse Beek op de N639 (Chaamseweg) uit. Even naar links en vervolgens oversteken naar rechts en het half verharde pad in, dat verder een grasbaan wordt. Aan het einde even rechts aanhouden en direct daarna op Y-splitsing links aanhouden over een brede beukenlaan. We zijn hier op de Hondsdonkseweg. We volgen deze brede laan en hebben naar het zuidoosten over de weilanden zicht op het Landgoed Hondsdonk, dat tegen de bosrand ligt.
4. We volgen de Hondsdonkse Weg met de bocht naar links en passeren verderop aan de rechter kant de Kruisvijver. Tussen majestueuze rododendronstruiken door lopen we het bospad uit tot we op de splitsing KNP52 bereiken. Bij KNP52 houden we links aan tot het bospad op een brede zandweg met fietspad (Heistraat) uitkomt. Hier gaat de route linksaf en bereiken het bosgebied van de Strijbeekse Heide aan de rechterzijde. De route op de zandweg met fietspad gaat langs KNP54 naar KNP85. Bij de picknickplek wandelen we over het smalle bospad parallel aan het fietspad langs het Langven. Dan keren we verderop terug naar het zandpad, dat we helemaal uitlopen tot aan de Oude Bredasebaan. We volgen de verharding 300 meter rechtuit tot aan de eerste afslag aan de linkerkant. Het laatste traject gaat hier bij het bankje linksaf over de Ginderdoorstraat. Als we de Chaamse Beek zijn overgestoken bereiken we ons eindpunt: Boerderijterras Bij Toontje Schoen.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

16 km

Onverhard: 71%

Verhard: 29%

Start- en eindpunt

KNP83, Ginderdoorstraat 4, 4861 CC Chaam

Openbaar vervoer

o Bushalte Geerbroekseweg, ter hoogte van B&B Bos en Beek, Chaamseweg 29, 4858 RK Ulvenhout. Lijn 132 Arriva Breda %u2013 Tilburg. Hier op de wandeling instappen naar KNP52!

o Bushalte Boterfabriekweg aan Bredaseweg. Lijn 132 Arriva Breda %u2013 Tilburg. Hier 150 meter instappen naar KNP91!

Parkeren

o Boerderijterras Bij Toontje Schoen, Ginderdoorstraat 4, 4861 CC Chaam

Horeca onderweg

o Boerderijterras Bij Toontje Schoen, Ginderdoorstraat 4, 4861 CC Chaam

o In Chaam zijn verschillende Horecagelegenheden

Achtergrondinformatie

Mariakapel Onze Lieve Vrouwe Ter Sneeuw

De aanleiding voor het bouwen van deze kapel is een legende. Hierin wordt verteld dat de marskramer Willem Verreyt op 16 januari 1645 op weg is van Baarle naar Chaam om daar het feest van de Heilige Antonius Abt te vieren. Op de heide tussen Baarle en Chaam vindt hij een houten Mariabeeldje en alhoewel het sneeuwt, is het beeldje droog. Op de 'Caemse deyck', nu de Oude Bredasebaan, wordt hij overvallen door twee soldaten. De marskramer slaat de eerste soldaat zijn geweer uit handen, maar de tweede soldaat zet zijn geweer op het hart van Willem Verreyt en schiet. Door het Mariabeeldje verwondt de kogel de marskramer niet. Hij zet het beeldje in een eeuwenoude eik in Werbeeck bij Retie. Op deze plek wordt in 1665 de kapel Onze Lieve Vrouwe ter Sneeuw gebouwd. Als bij de bewoners van Chaam het idee ontstaat een kapel te bouwen, vertelt de toenmalige kapelaan Hack het verhaal van Willem Verreyt en het Mariabeeldje. Dit spreekt de mensen zo aan dat men besluit de nieuwe kapel ook te wijden aan Onze Lieve Vrouw ter Sneeuw. In 1943 is de kapel bij Thijskesbos gereed en er wordt een beeld van Onze Lieve Vrouwe ter Sneeuw van de Oosterhoutse kunstenaar Niel Steenberg (1911-1997) geplaatst.

Buurtchap Dassemus

Dit kleine buurtschap ten noordwesten van Chaam, dat sinds 1414 als 'Dasmissen' vermeld staat, dankt zijn naam waarschijnlijk aan 'misse' dat 'drassig gebied met essen' betekent. De huidige naam wordt pas na 1840 gebruikt. Twee plekken in buurtschap Dassemus verdienen de aandacht. Allereerst valt in het landschap de molenramp op van de Beltmolen 'De Goede Verwachting' aan het Moleneind. Deze molen werd volgens het opschrift in de kap in 1830 gebouwd en maalde vanaf 1834. Het is een zogeheten bergmolen. Het stellen en vastzetten van de wieken op de windrichting gebeurde immers op de 'berg', de aarden verhoging, waar de molen op staat. Rond 1927 is de molen onttakeld. De molenramp wordt in 1988/1989 gerestaureerd en verbouwd tot woonhuis, waarbij delen van het gangwerk als ornament zijn aangebracht. De andere opmerkelijke plek in het landschap is de in 2005 gestarte 5 hectare grote en met 15.000 wijnstokken beplante Wijngaard Dassemus. Hier wordt biologische Nederlandse wijn gemaakt. De onkruidbestrijding gebeurt mechanisch en chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest worden niet gebruikt. Voor de bemesting maakt men gebruik van gecomposteerd planten- en gft-afval.

Natuurgebied Het Broek

Het Broek is een kleinschalig cultuurlandschap en een nat gebied, dat door Waterschap Brabantse Delta en Natuurmonumenten de afgelopen jaren weer in ere is hersteld. De Groote Heikantsche Beek, de Groot Heiveldse Beek en de verder naar het noorden gelegen Broeksche Beek stromen door Het Broek en hebben hun meanderende loop weer teruggekregen. In de natte weilanden zijn poelen voor amfibieën gegraven en de vroeger zo veel in het Brabantse land aanwezige knotwilgen en houtwallen zijn in ere hersteld en slingeren als linten door het landschap. Deze houtwallen bestaan voornamelijk uit eiken en struiken als sleedoorn, meidoorn en hazelaar. Langs het wandelpad leidt een overgroeid paadje naar een vogelkijkhut, die uitzicht biedt op enkele prachtige natte bloemrijke hooilanden. Het kleinschalige landschap van Natuurgebied Het Broek is belangrijk voor vele planten- en diersoorten. Het een waar paradijs voor kikkers, vinpootsalamanders en kleine watersalamanders. Het is ook een prima leefgebied voor kleine zoogdieren en insecten. In het gebied komen meer dan honderd vogelsoorten voor. De steenuil en roodborsttapuit nestelen hier, evenals ook nachtegaal, patrijs, kwartelkoning, spotvogel en bosrietzanger. Het natte gebied heeft een grote aantrekkingskracht op allerlei andere vogels zoals kempfaan, watersnip, grutto en kiekendief.

Bredase Landgoederen

Landgoed Valkenberg en Landgoed Hondsdonk maken deel uit van het zeer oude Chaamsche Bosch dat in het verleden eigendom is van de Abdij van Thorn en later onder beheer komt van de Heren van Breda. Landgoed Valkenberg is vanaf 1456 tot aan het einde van de 80-jarige oorlog (1648) in het bezit is van de Familie Lijsbetten van Valkenberge. Daarna neemt Antonius Cocq, Luitenant Gouverneur van Breda, het landgoed over en bouwt het uit met jachtslot. Door vererving komt het landgoed in 1736 in bezit van de adellijke familie Van der Borch, die op het landgoed een Engelse tuin aanlegt rond het statige landhuis met lange lanen, veel bos en enkele landschappelijke vijvers, die weelderig omgeven worden met rododendrons. De Familie Van der Borch heeft ook Landgoed Hondsdonk door vererving verkregen. Landgoed Hondsdonk wordt al in een akte van 1364 vermeld, als er sprake is van een boerderij die in 1625 afbrandt en later wordt herbouwd. Het huidige landhuis wordt in 1702 in Empire stijl gebouwd door Lucas Willem Philip, Baron van der Borch. Ook hier is een tuin aangelegd in Engelse landschapsstijl en een op een cottage gelijkend boerderijtje waar de route langs loopt. In 1919 komt het landgoed in bezit van de Familie Prisse, die Landgoed Hondsdonk nog steeds in eigendom heeft. Een opmerkelijk relict op het landgoed is een oude ijskelder, verscholen in het bosgebied.

De Strijbeekse Heide

Dit natuurgebied van Staatsbosbeheer ligt tussen de Chaamsche Beek en de Strijbeekse beek, die op de Belgische grens ligt. Het gebied ligt op hogere zandgronden, die tot het midden van de 19e eeuw nog uit natte en droge heide bestaan heeft met tal van vennetjes. Een kaart uit 1900 laat zien dat er in de loop der tijd weinig gewijzigd is. In de eerste helft van de twintigste eeuw verandert het landschap sterk. Grote delen van de heide werden ontgonnen voor landbouw en bosaanleg. Vanaf 1932 speelt Staatsbosbeheer bij deze bosaanleg een grote rol. Er worden greppels en sloten gegraven voor een snelle afwatering en over de heide wordt een stelsel van brede

landwegen (dreven) aangelegd. De aangeplante naaldbomen kunnen zich hierdoor beter ontwikkelen. Het hout dient onder meer voor het stutten van mijngangen in Zuid-Limburg. Vanaf 2005 voert Staatsbosbeheer herstelwerkzaamheden uit rondom het Zwarte Goor, het Langven en Rondven. Naaldbomen worden gekapt en de rijke toplaag/humuslaag wordt verwijderd. Door middel van runder- en schapenbegrazing wordt het gebied opengehouden. Zo krijgt de heide kans zich te herstellen en is opnieuw een authentiek stuk Brabantse landschap ontstaan.

The advertisement features a background of a map with various hiking routes. On the left, there are three overlapping map thumbnails. A large white number '4' is inside a red circle. The text 'Neem een abonnement!' is in red, and 'Meer dan 1500 wandelkaarten' is in blue. A red box on the right contains the text 'voor slechts € 13,50' in white.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50